

POSTANOWIENIE

13 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 13 października 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K. Z.
przeciwko P. Ś. i F. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego
F. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. – A. spółki akcyjnej w W.
o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej P. Ś.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 23 listopada 2021 r., I ACa 95/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje adw. M. W. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi z tytułu wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3) odstępuje od obciążenia pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 3 listopada 2020 r. w części, w jakiej uwzględnione zostało powództwo o zapłatę przez pozwanego zadośćuczynienia, odszkodowania, renty i ustalenie jego odpowiedzialności na przyszłość.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłącznie podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15,

niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżący nie wykazał, by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowościami.

Za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej nie przemawia zarzut naruszenia art. 361 § 1 w związku z art. 362 k.c., które miało polegać na nieuwzględnieniu przyczynienia powoda do powstania szkody. Zgodnie z dominującą w orzecznictwie, tzw. kauzalną koncepcją przyczynienia można o nim mówić w każdym przypadku, w którym normalnym następstwem działania lub zaniechania poszkodowanego było powstanie szkody (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, z dnia 5 listopada 2008 r., I CSK 139/08, niepubl., z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 241/09, niepubl., z dnia 19 marca 2014 r., I CSK 295/13, z dnia 11 września 2014 r., III CSK 248/13, niepubl., z dnia 26 lutego 2015 r., III CSK 187/14, OSNC-ZD 2016, Nr 3, poz. 41, z dnia 2 marca 2016 r., V CSK 399/15, niepubl., z dnia 29 września 2016 r., V CSK 717/15, z dnia 7 marca 2017 r., II CSK 438/16, niepubl., z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 820/16, niepubl., z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 355/17, z dnia 15 maja 2019 r., II CSK 146/18 oraz z dnia 26 maja 2021 r., II CSKP 58/21). Wykluczenie przez Sąd adekwatnego związku przyczynowego między zachowaniem powoda polegającym na znajdowaniu się pod wpływem alkoholu i uderzeniu ręką w karoserię samochodu a uderzeniem przez pozwanego powoda w głowę nie przemawia za oczywistością postawionych zarzutów. Wywody skarżącego zostały oparte na twierdzeniu o stwarzaniu przez powoda zagrożenia dla pozwanego, który miał obawiać się zbliżającego się ze strony powoda ataku. Jednakże z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że w czasie gdy powód uderzył w karoserię samochodu, pozwany wraz z trzema innymi osobami znajdował się w samochodzie, którym zatrzymali się na skrzyżowaniu oczekując na przejazd samochodów, i w związku z uderzeniem wysiadł z samochodu. Nie wynika z nich natomiast, że powód zmierzał do zaatakowania pozwanego, stwarzał dla

niego zagrożenie, a zachowanie pozwanego było odpowiedzią na takie zagrożenie. Okoliczności tego rodzaju podnoszone przez pozwanego w toku postępowania zostały uznane przez sąd za nieudowodnione. Twierdzenia o występowaniu przyczynienia powoda oparte na przedstawieniu przebiegu spornego zdarzenia, które nie ma oparcia w poczynionych ustaleniach faktycznych, nie mogą przemawiać za oczywistością skargi w zakresie zarzutów naruszenia art. 361 i 362 k.c. Oczywiście wadliwy nie jest zaś wniosek Sądu Apelacyjnego, że stan upojenia alkoholowego powoda i uderzenie w samochód, w którym znajdował się pozwany, nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z uderzeniem powoda przez pozwanego w głowę. Warto też zwrócić uwagę, że zgodnie z przeważającym poglądem ustalenie przyczynienia aktualizuje konieczność rozważenia możliwości zmniejszenia odszkodowania (zadośćuczynienia), jednak go nie przesądza, ponieważ o tym, czy - i w jakim stopniu - jest ono uzasadnione, sąd decyduje w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania w ramach określonych przez art. 362 k.c., w wyniku decyzji konkretnej i zindywidualizowanej, uwzględniającej okoliczności konkretnego przypadku (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2006 r., IV CSK 118/06, niepubl., z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 243/08, niepubl., z dnia 17 czerwca 2009 r., IV CSK 84/09, niepubl., z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 241/09, z dnia 12 lipca 2012 r., I CSK 660/11, niepubl., z dnia 19 marca 2014 r., I CSK 295/13, z dnia 27 kwietnia 2016 r., II CSK 518/15, OSP 2017, z. 1, poz. 2, z dnia 29 września 2016 r., V CSK 717/15, z dnia 19 stycznia 2017 r., II CSK 195/16, niepubl., z dnia 7 marca 2017 r., II CSK 438/16, z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 820/16, z dnia 22 listopada 2017 r., IV CSK 8/17, z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 355/17, z dnia 15 maja 2019 r., II CSK 146/18 i z dnia 26 maja 2021 r., II CSKP 58/21; por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2017 r., IV CSK 104/17, OSNC 2018, Nr 3, poz. 35).

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie świadczy też zarzut naruszenia art. 11 k.p.c. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że w części, w jakiej Sąd nie był związany skazującym pozwanego wyrokiem karnym, ustalał samodzielnie przebieg zdarzenia, w tym podnoszone przez pozwanego okoliczności dotyczące zaatakowania czy też stwarzania przez powoda zagrożenia.

Do poczynienia tych ustaleń służyły m.in. zeznania świadków, którym wiarygodności z przyczyn podanych w uzasadnieniu Sąd odmówił. Ocena tych dowodów nie może być przedmiotem zarzutów kasacyjnych (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Wniosku o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie uzasadnia również zarzut naruszenia art. 327¹ § 1 w związku z 391 § 1 k.p.c. Zdaniem skarżącego do naruszenia wskazanych przepisów doszło w następstwie nierozpoznania przez Sąd Apelacyjny zarzutu naruszenia art. 440 k.c. oraz art. 445 § 1 w związku z art. 444 § 1 i 2 k.c. Jednakże naruszenie zasad sporządzania uzasadnia może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną tylko wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej. Tymczasem uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie niezbędne elementy, przedstawia podstawę faktyczną i prawną rozstrzygnięcia oraz zawiera odniesienie do postawionych w apelacji zarzutów, umożliwiając dokonanie weryfikacji rozumowania Sądu Apelacyjnego.

Skarżący wskazał również, że za oczywistą zasadnością skargi przemawia nieuzasadnione niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy art. 320 k.p.c. Jednakże sformułowana przez skarżącego argumentacja nie przekonuje o oczywistości zarzutu naruszenia tego przepisu. Przesłanką jego zastosowania jest ustalenie, że w danej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Decydują o tym co do zasady okoliczności dotyczące pozwanego dłużnika, jednak sąd orzekający nie może również pomijać sytuacji wierzyciela. Ocena Sądu Apelacyjnego, że zaproponowana przez skarżącego rata na poziomie 200 zł stanowiłaby nadmierne i niczym nieuzasadnione uprzywilejowanie pozwanego względem powoda, pozbawiając tego ostatniego odczuwalnej rekompensaty jego krzywdy, nie jest oczywiście wadliwa i pozostaje w ścisłym związku z dokonanymi w sprawie ustaleniami dotyczącymi sytuacji pozwanego i interesu pokrzywdzonego powoda.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[SOP]

[ał]

